

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК УКРАЇНСЬКИЙ МЕЙНСТРІМ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто сутність цифрової економіки, як головного світового мейнстріму. Досліджено основні принципи цифровізації бізнесу та виділено ключові цифрові світові та вітчизняні тренди цифрової економіки.

Ключові слова: цифрова економіка, цифровізація, тренд, мейнстрім, стратегія, принципи, інтернет.

Abstract

The essence of the digital economy is considered as the main world mainstream. The basic principles of business digitalization are explored and key digital world and domestic trends of digital economy are highlighted.

Keywords digital economy, digitalization, trend, mainstream, strategy, principles, internet.

Вступ

З настанням XXI століття ми живемо в суспільстві, яке є цифровим, і яке інтенсивно та продуктивно використовує цифрові технології для власних потреб, а також для досягнення та реалізації спільних економічних, суспільних та громадських цілей, в зв'язку з чим проходить масштабна цифровізація (digitalization) всіх сфер діяльності людей, і на першому місці стоїть цифровізація економіки.

Результати дослідження

Термін «цифрова економіка» ввів 1995 року Дон Тепскотт [1]. Термін «діджитал-економіка» (digital economy) введений у науковий обіг ще в 1995 р. американським ученим Н. Негропonte [2].

Томас Месенбург у 2001 [3] виділив такі три основні складові концепції цифрової економіки:

1. Підтримуюча інфраструктура (апаратне забезпечення, програмне забезпечення, телекомунікації, мережі і т. д.),
2. Електронний бізнес (як ведеться бізнес, будь-які процеси, які організація проводить через комп'ютерні мережі),
3. Електронна комерція (передача товарів, наприклад, коли книга продається в он-лайні).

Цифрова економіка – це доволі нова для України парадигма розвитку. Її основу становлять всі підприємства та організації, які є користувачами продуктів і послуг цифрових технологій.

Розпорядження Кабінету Міністрів України № 67 Р від 17 січня 2018 року «Про концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» [4] це перший комплексний крок у напрямку розбудови цифрової економіки в Україні.

За Національною стратегією Індустрії 4.0 [5], яку розробила Асоціація підприємств промислової автоматизації України, основною стратегічною ціллю країни є цифрова трансформація виробничих процесів, т.б. цифровізація на підприємствах.

Цифровізація – це один із головних факторів зростання світової економіки в найближчі 5–10 років. Крім прямого підвищення продуктивності, яке отримують підприємства від цифрових технологій, є ланцюг непрямих переваг цифровізації, на кшталт, економії часу, створення нового попиту на нові товари й послуги, нова якість та цінність тощо.

Цифровізацію варто розглядати як інструмент, а не як самоціль. За системного державного підходу цифрові технології стимулюватимуть створення робочих місць, підвищення продуктивності, темпів економічного зростання та якості життя громадян України.

Так, у «Цифровій адженді України» [6, 7] та «Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України» [4] сформульовано вісім основних принципів цифровізації, а саме:

1. Цифровізація повинна забезпечувати кожному рівний доступ до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій.
2. Цифровізація повинна бути спрямована на створення позитивних переваг у різних сферах повсякденного життя (підвищення якості надання послуг з охорони здоров'я та отримання освіти, створення нових робочих місць, розвитку підприємництва, сільського господарства, транспорту, захисту навколишнього природного середовища, сприяння подоланню бідності, запобігання катастрофам, гарантування громадської безпеки тощо).
3. Цифровізація є інструментом економічного зростання шляхом підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності шляхом використання цифрових технологій.
4. Цифровізація повинна сприяти розвитку інформаційного суспільства та засобів масової інформації.

5. Цифровізація повинна орієнтуватися на міжнародне, європейське та регіональне співробітництво з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський і світовий ринок.

6. Використання принципів світових стандартів є основою цифровізації, одним із головних чинників її успішної реалізації.

7. Цифровізація повинна супроводжуватися постійним підвищенням рівня довіри й безпеки, які повинна забезпечувати Служби кібербезпеки України [8].

8. Цифровізація як об'єкт фокусного та комплексного державного управління з використанням основних положень е-демократії.

Використовуючи вищезначені принципи, необхідно переводити економіку України на «цифрові рейки», оскільки даний тренд є мейнстрімом у всьому світі, де частка традиційної економіки зменшується, а цифрової – збільшується, надаючи величезні переваги для країн та бізнесу. Згідно із прогнозом Українського інституту майбутнього частка цифрової економіки у ВВП найбільших країн світу у 2030 досягне 50–60%, а в Україні цей показник, за нашими оцінками, може бути ще вищим — 65% ВВП (за реалізації форсованого сценарію розвитку цифрової економіки в Україні) [7].

За прогнозом Українського інституту майбутнього на основі «Цифрової адженди України» [6] було виділено основні світові цифрові тренди, представлені на рис. 1.

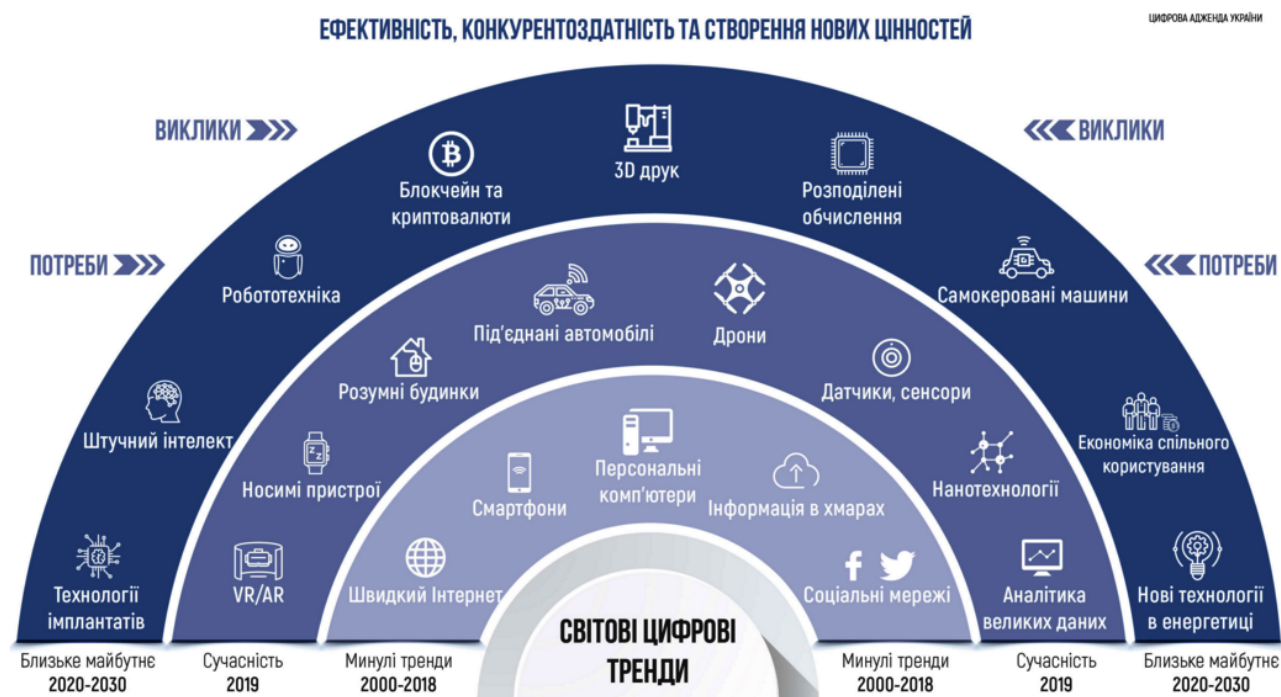

Рисунок 1. Основні світові цифрові тренди [6,7]

Щодо ключових цифрових трендів України, то все більшої актуальності набувають такі напрями:

1. Дані (інформація, БД, БЗ) як головне джерело загальної конкурентоспроможності.
2. Швидкий розвиток Інтернету речей (IoT).
3. Діджиталізація бізнесу.
4. Використання хмарних технологій в бізнесі.
5. Впровадження самонавчаючихся програм та елементів штучного інтелекту в усі сфери життя та бізнесу.
6. Всебічне використання технологій блокчейн.

Висновки

Отже, цифровізація економіки на сьогодні є ключовим пріоритетом державної політики України. Головною мотивацією держави обрати цифровий сценарій розвитку країни є здатність цифрових технологій стрімко збільшувати продуктивність та ефективність економіки та бізнесу. Галузі, що їх використовують, зростають у 2-4 рази швидше, ніж у середньому по галузям, а сфери життєдіяльності (освіта, медицина, транспорт тощо), що модернізуються завдяки цифровим технологіям, стають набагато ефективнішими та якіснішими та створюють нові цінності у новому цифровому суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tapscott, Don (1997). The digital economy : promise and peril in the age of networked intelligence. New York: McGraw-Hill. URL: <https://archive.org/details/digitaleconomy00dont>
2. Вікіпедія. Цифрова економіка. URL: <https://uk.wikipedia.org>
3. Mesenbourg, T.L. (2001). Measuring the Digital Economy. U.S. Bureau of the Census.
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 67 Р від 17 січня 2018 року «Про концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80>
5. Національною стратегією Індустрії 4.0. URL: <https://www.industry4ukraine.net/publications/national-strategy-for-industry-4-0/>
6. Цифрова адженда України. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
7. Український інститут майбутнього URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html#6-2-1>
8. Служба кібербезпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/pages/330>

***Нікіфорова Лілія Олександрівна** — канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємства і виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: nikiforovalilia@gmail.com*

***Nikiforova Liliia Oleksandrivna** – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Business Economics and Pro duction Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa.*